

ATRAKcje TURYSTYCZNE

Uzdrowisko Łądek-Zdrój jest atrakcyjne zarówno pod względem przyrodniczym, jak i z uwagi na znajdujące się w okolicy liczne, ciekawe zabytki. Korzystając z turnusu leczniczego, warto zwrócić uwagę na następujące atrakcje:

- **Zakład przyrodolecznicy „Wojciech”** - (niem. Marienbad)– zakład przyrodolecznicy w Łądku-Zdroju, wzniesiony w 1680, przebudowany w latach 1878-1880 w stylu neobarokowym; najokazalszy i najstarszy obiekt balneologiczny w uzdrowisku w Łądku-Zdroju. Budowla została wzniesiona w latach 1678-1680, pierwotnie nazwano ją Marienbad. Wzorem dla budowniczych była łaźnia turecka w Budzie. W latach 1878-1880 obiekt został przebudowany w stylu neobarokowym. Od roku 1974 do 1998. budowla była wielokrotnie restaurowana i remontowana. Decyzją wojewódzkiego konserwatora zabytków z dnia 22 grudnia 1971 roku obiekt został wpisany do rejestru zabytków. Jednym z gości zakładu był król pruski Fryderyk II, który od 5 do 24 sierpnia 1765 roku leczył się tam, biorąc kąpiele w wodzie ze źródła. Poza nim w „Wojciechu” bywało wiele innych znanych osób, między innymi: książe Antoni Henryk Radziwiłł, prezydent USA John Quincy Adams, Oskar Kolberg, Iwan Turgieniew, Józef Cyrankiewicz Władysław Gomułka i Lech Wałęsa.
- **Park Zdrojowy im. Jana Pawła II** - to jeden z malowniczych łądeckich parków. Znajduje się przy Zakładzie Przyrodolecznicy „Wojciech” i zajmuje powierzchnię 1,2 ha. Cały park tworzą drzewa liściaste, promenady oraz liczne alejki spacerowe. Ozdobą parku są również ciekawe marmurowe rzeźby. W sąsiedztwie Parku Zdrojowego znajduje się przepiękna Aleja Modrzewiowa, która pochodzi z XVIII wieku. A rosnące przy alei dwustoletnie drzewa modrzewia europejskiego stanowią malownicze pomniki przyrody.
- **Sanktuarium Matki Bożej "Uzdrowienie chorych"** - została zbudowana z inicjatywy hrabiego Zygmunta Hoffmanna. Kaplicę wzniesiono w 1679 r., rok później poświęcił ją dziekan M. Podchorski, a w 1690 r. poszerzono ją o dwie nawy boczne. Jest to budowla trzynawowa, o sklepieniach kolebkowych. W ołtarzu głównym znajduje się barokowa figura Matki Bożej z Dzieciątkiem (1674 r.) zaś nad ołtarzami bocznymi, wykonanymi przez Aloisa Schmidta w 1926 r., obrazy św. Anny i św. Józefa. Obrazy te jak i pozostałe (Wniebowzięcie NPM, Zmartwychwstanie, Chrztos Chrystusa) pochodzą z XVIII w. i są przypisywane Michałowi Willmannowi, największemu śląskiemu malarzowi barokowemu. Pewną osobliwością wystroju kaplicy są też malowidła ściennie, w nawy głównej. Są to przedstawienia Czterech Ewangelistów, a na sklepieniu – siedem malowideł opatrzonych kartuszami. Od strony prezbiterium widzimy wymalowane litery alfa i omega – symbole Chrystusa. Pośrodku znajduje się malowidło przedstawiające przechyloną wagę – symbol Sądu Ostatecznego, a naprzeciwko prześwietlone niebiańskim światłem chmury – symbol nieba.

Elewacja frontowa, o podziale pilastrowym, zwieńczona jest rzeźbami Matki Bożej, św. Anny i św. Józefa. Minister von Hoym ufundował dla kaplicy bijący zegar, który uroczyście zaczął odmierzać czas w dniu 56 urodzin fundatora: 20 VII 1795 roku o godzinie 12.00. Budowniczy kaplicy, hrabia Zygmunt Hoffmann von Leuchtenstern, zarządca hrabstwa kłodzkiego, twórca całego nowego zdroju, którego ośrodkiem był Marienbad (obecnie Wojciech), spoczął po śmierci w 1697 r. w krypcie tej świątyni. Kamienny kartusz z jego herbem znajduje się nad wyjściem do zakrystii.

W roku 1998, duszpasterz tutejszej parafii zainicjował konieczny remont i konserwację kaplicy, która dokonała się dzięki ofiarom Parafian, Kuracjuszy i Turystów modlących się w tym miejscu. Przed kaplicą stoi figura Matki Boskiej ufundowana ok. 1887 r. przez Antoniego Krzyżanowskiego, budowniczego i fabrykanta poznańskiego, częstego gościa w Łądku.

- **Kawiarnia Wiedeńska Albrechtshalle** - Historia Albrechtshalle (Hali Albrechta) wiąże się historycznie z drugą połową XVII wieku, kiedy to radca cesarski, zarządca Hrabstwa Kłodzkiego Zygmunt Hoffmann wykupił teren koło dzisiejszego Wojciecha. Równocześnie z budową zakładu kąpielowego rozpoczął budowę kaplicy zdrojowej. Podczas prac ziemnych w 1679 roku odkryto źródło wiążące się nieodłącznie z późniejszą Albrechtshalle. Obudowane altaną w 1828 roku źródło otrzymało nazwę Marianny (ob. Dąbrówka) w dniu 23.04.1838 roku dla podkreślenia zasług księżniczki Marianny Orańskiej, córki króla hollenderskiego Wilhelma I. 12 lat później rozpoczęto budowę krytej hali spacerowej. Budowę ukończono w 1842 roku i nadano hali imię ks. Albrechta Hohenzollerna. Uroczystość nadania imienia odbyła się w obecności samego ks. Albrechta, syna króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III, a męża patronki źródła Marianny Orańskiej w dn. 08.08.1842 roku. Jak podaje dr Aleksander Ostrowicz wybudowano stylową neoklasykistyczną kolonadę, która miała 163 stopy długości (~51 m) i 20 stóp szerokości (~6,2 m). Przeznaczono ją do przechadzania się podczas deszczu, gdzie przy picciu wód ze źródła Marianny przygrywała muzyka zdrojowa złożona z 30 osób rano od 6 do 8 i wieczorem od 6 do 9 godziny. Od godziny 6 do 9-tej rano w czasie przeznaczonym do spożywania wód znajdować się mieli wszyscy lekarze zdrojowi ku wygodzie i dalszej informacji dla kuracjuszy. Hala Albrechta powstała jako drewniana, wydłużona forma parterowego budynku o konstrukcji szkieletowej opartej pierwotnie na 88 kolumnach. Hala otwarta była przez kolumnadę ku parkowi, tylna i boczne ściany były zabudowane. Front budynku poprzedzony był schodami i portykiem z trójkątnym naczółkiem z nazwą i starym herbem Łądku Zdroju. Źródło miało połączenie z halą zadaszonymi schodami. 1936 roku zmieniono zagospodarowanie terenu przed halą likwidując Ogród Japoński z Domem Herbacianym zastępując go krytym basenem. Przed halą powstała również fontanna, przebudowano wejście. Powstały schody lustrzane prowadzące do środka obiektu od strony południowej. Po

23 Wojskowy Szpital Uzdrawiskowo-Rehabilitacyjny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łądku-Zdroju

drugiej wojnie światowej od 1956 roku hala należała do sanatorium Północnej Grupy Wojsk Armii Radzieckiej. Wówczas kolumnada została zabudowana, a budynek pełnił funkcję kina, biblioteki, sali tanecznej. Po wyjeździe wojsk radzieckich z Łądku Zdroju w 1991 roku do 1994 roku obiekt był nieużytkowany. Później zaadaptowano część pomieszczeń na kawiarnię Nimfa.

Po ostatniej zmianie właściciela i gruntownym remoncie od 2005 roku mieści się tutaj Kawiarnia - Cukiernia - Restauracja Albrechtshalle nawiązująca do stylu cukierni wiedeńskiej z oryginalnymi recepturami wyrobów serwowanych w stylowych wnętrzach.

- **Aleja Modrzewiowa** - powstała z inicjatywy hrabiego Hoyma w 1782 roku. Łączyła ówczesny stary zrzód z nowym. Obecnie, ponad 230 letnie drzewa, mają status pomnika przyrody, a ich powyginane konary są swoistym symbolem głównego profilu leczniczego Łądku.
- **Koński Zród** - naprzeciwko Jerzego znajduje się niewielka fontanna, która upamiętnia „koński zród”, czyli miejsce, w którym jeszcze w XIX w. łądeckie wody wykorzystywano do leczenia końskich kopyt i pęcín. Stary Jerzy - widnieje na nim data 1498, a jego podpiwniczenia wskazują na jeszcze wcześniejsze powstanie.
- **Stary Jerzy** - z rynku Łądku-Zdroju całkiem niedaleko do eliptycznego w kształcie Placu Partyzantów, z pięknie utrzymaną zielenią, rozpromieniającego się na 4 strony uliczkami z XIX- i XX-wieczną, pensjonatową zabudową. Jedną z takich uliczek - Paderewskiego, można dotrzeć do Zakładu Przyrodoleczniczego „Jerzy” (ul. Ostrowicza 1) stanowiącego kompleks budynków nazywanych powszechnie „Starym Jerzym” i „Nowym Jerzym”. Początki pierwszego, o czym świadczy widniejąca na jego froncie data „1498”, sięgają XV w. Jego powstanie związane było z badaniami miejscowych wód, jakie na polecenie ksiąząt ziębickich i hrabiów kłódzkich braci Albrechta, Jerzego i Karola Podiebradów przeprowadził Konrad z Bergu. W jego obrębie znajduje się zród św. Jerzego, z którym związane są początki uzdrawiska. Swoj dzisiejszy wygląd, obiekt uzyskał w 1863 r. Dział w nim emanatorium radonowe, jedno z dwóch takich w Polsce, gdzie kuracjusze mogą wdychać powietrze wzbogacone radonem. „Nowy Jerzy” został wybudowany w latach 1914-16 jako bardzo gustowny i nowoczesny zakład kąpielowy, którym pozostaje zresztą do chwili obecnej. Zdobí go potężny herb Łądku oraz rzeźby i płaskorzeźby o „wodnej” symbolice.
- **Kaplica św. Jerzego** - Orientowana kaplica Św. Jerzego w Łądku Zdroju usytuowana na Wzgórzu Świątojerskim, na terenie obecnego parku im. Moniuszki, obok dawnej wieżyczki zegarowej, obecnie dzwonnicy. Murowana, tynkowana, na planie ośmioboku, a wewnątrz na planie koła. Nakryta baniastą kopułą z latarnią. Elewacje dzielone pilastrami ujmującymi naroża kaplicy, włączonymi w wieńczące belkowanie. W osiach okiennych okna termalne w kamiennych listwowych obramieniach. W trzech bokach kaplicy portale, kamienne, uszakowe z guttami. Skrajne portale ślepe. Portal główny większy, zwieńczony prostokątną płyciną oraz przerwany, trójkątnym naczółkiem. Wnętrze kaplicy podzielone wiązkami pilastrów. Na ścianach bo obu stronach ołtarza umieszczone dwie nisze ujęte wczesnobarokowymi, czterouszakowymi obramieniami z wolutami, jajownikiem i zwisami złożonymi z draperii i bukietów owocowo-liściastych. W zach. część wnętrza kaplicy wbudowany drewniany chór muzyczny w stylu dojrzalego baroku, zabezpieczony pełną balustradą z panneau wypełnionymi monochromatycznymi przedstawieniami figuralnymi. Kopuła podzielona sztukateryjnymi pasami wyodrębniającymi pięć plafonów z polichromią. W centralnym, kolistym wyobrażona Trójca Świąta, a w pozostałych — wydarzenia z życia świętego Jerzego: Walka ze smokiem, Św. Jerzy przed cesarzem Dioklejanem, Uwięzienie Św. Jerzego, Męczeństwo Św. Jerzego. Ołtarz główny wczesnobarokowy z 1682 r., z antepedium z końca XIX w.
- **Źródło św. Jadwigi** - To zródółko smacznej wody ,znajdujące się na wysokości 488 m n.p.m., zasilalo niegdyś wodociągi miejskie. W 1911 r. zródół (Hedwigs-Quelle) otrzymało bogatą kamienną obudowę (pomnik) w formie fontanny z zapleckiem, flankowanej kamiennymi ławami. Oprawa ta ozdobiona jest reliefem przedstawiającym popiersie św. Jadwigi Śląskiej w habicie zakonnym, trzymającą w rękę miniaturkę bazyliki trzebnickiej.
- **Kryty Most nad Białą Łądecką** - jedyny w Polsce, a jeden z kilku na świecie, kryty most znajduje się w Łądku-Zdroju. Powstał na początku XX wieku. Jest przerzucony nad rzeką Białą Łądecką, ma kilkadziesiąt metrów i... jest niedostępny do zwiedzania. Kryty most w Łądku-Zdroju powstał w początku XX wieku. Łączył dwie części sanatorium - neogotycką willę z wieżą położoną po jednej stronie rzeki, przy ul. Spacerowej 9, z budynkiem zabiegowym po drugiej stronie rzeki, przy ul. Kościuszki.
- **Most św. Jana** - Most św. Jana w Łądku-Zdroju (niem.: Johannisbrücke) - kamienny dwuprzęsłowy most położony w centrum Łądku-Zdroju przy ulicy Krótkiej nad rzeką Białą Łądecką. Został zbudowany w 1565 roku z kamienia łamanego. Przy jego budowie zastosowano jako spoiwo kurze białka zamiast wapna. W ciągu kolejnych stuleci był wielokrotnie modernizowany w latach: 1752, 1783 i 1822. W 1709 roku staraniem mieszkańców miasta umieszczono na nim figurę św. Jana Nepomucena. Na postumencie Inskrypcja po łac. HÆC STATVA HONORI PERPETVO SANCTI IOANNIS NEPOMVCENI AB INCOLIS CIVITATIS HVIVS EXPENSIS VERE PIIS ERECTA/Pomnik na wieczną część św. Jana Nepomucena sumptem mieszkańców miasta wzniesiony, z chronostychem LCCCCCMXVVVVVVVIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIII - 1709 wskazującym rok postawienia figury. Decyzją wojewódzkiego konserwatora zabytków nr. A/4299/1975 z 22 grudnia 1971 most został wpisany do rejestru zabytków.
- **Ratusz** - wybudowany w roku 1872 zabytkowy ratusz, położony na łądeckim rynku, obecnie siedziba władz miejskich i Urzędu Stanu Cywilnego. Pierwszy ratusz w Łądku istniał już w roku 1537, został on zniszczony w pożarze w 1739 roku. Ratusz szybko odbudowano, jednak i ten strawiły pożary w latach 1784 i 1804. W roku 1872 obiekt gruntownie przebudowano. Ostatnia przebudowa zatarła większość pierwotnych cech budowli. Decyzją wojewódzkiego

23 Wojskowy Szpital Uzdrawiskowo-Rehabilitacyjny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łądku-Zdroju

konserwatora zabytków z dnia 21 września 1983 roku ratusz został wpisany do rejestru zabytków. Wzniesiona w 1872 roku eklektyczna budowla w niczym nie przypomina poprzedniego ratusza. Założony na planie prostokąta, trzykondygnacyjny okazały budynek nakryty jest blaszanym, czterospadowym dachem ozdobionym trójkątnymi neobarokowymi szczytami. Na frontowej fasadzie wyrasta ośmioboczna wieża nakryta ostrosłupowym blaszanym hełmem. Budynek zdobią fryzy, gzymsy i obramienia okienne. Obok ratusza, po jego wschodniej stronie, stoi kamienny pręgierz, przeniesiony w to miejsce po 1964 roku ze wsi Skrzyńka. Po zachodniej stronie ratusza znajduje się kolumna Trójcy Świętej, wzniesiona przez Michaela Klahra w latach 1739-1741.

- **Kawiarnia artystyczna „Dom Klahra”** - Rynek 1- W tej kamienicy mieszkała kiedyś rodzina Klahrów, nad portalem wejściowym znajduje się płaskorzeźba Matki Boskiej dłuta Michała Klahra Starszego. Obok wejścia umieszczono tablicę upamiętniającą ważnego dla miasta i regionu artystę. Obecnie w kamienicy mieści się Kawiarnia Artystyczna, gdzie przy dobrej kawie lub herbacie zasmakujemy również odrobinę sztuki.
- **Kościół Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Łądku-Zdroju** - został wzniesiony w latach 1688-1692, w latach późniejszych kilkakrotnie rozbudowany. Świątynia została wzniesiona w latach 1688-1692 w miejscu, w którym stał wcześniejszy kościół gotycki. W latach 40. XVII w. został rozbudowany. W roku 1804 miał miejsce pożar, po którym podwyższono wieżę, a także dobudowano do świątyni dwie kruchty: jedną przy wejściu głównym, a drugą od południa. W roku 1815 podczas kolejnej rozbudowy ponownie podwyższono wieżę i nakryto ją cebulastym hełmem. W latach 1875 i 1900 kościół był restaurowany. Od czasów ostatniej rozbudowy świątynia nie uległa większym zmianom. Decyzją wojewódzkiego konserwatora zabytków z dnia 25 lutego 1964 r. kościół został wpisany do rejestru zabytków. W latach 1959 i 1972-1973 świątynia była remontowana. Kościół jest budowlą wzniesioną na planie prostokąta, z dostawioną od południa wieżą, a od północy zakrystią. Nakryty jest dachami dwuspadowymi. Nawa i prezbiterium posiadają sklepienia kolebkowe z lunetami. W kościele zachował się późnobarokowy wystrój wnętrza oraz dekoracje sztukatorskie, a także rzeźby pochodzące z pracowni Michaela Ignatiusa Klahra. Najcenniejszymi zabytkami w kościele są pokryty polichromiami ołtarz z 1799 r. oraz prospekt organowy i drewniana empora. Obok świątyni stoi kamienna figura św. Floriana pochodząca z 1730 r., a przy murze otaczającym kościół rzeźba przedstawiająca Ukrzyżowanie, pochodząca z roku 1884.
- **Góra Trzech Krzyży** - jedną z ciekawszych atrakcji w Łądku-Zdroju jest Góra Trzech Krzyży (493 m n.p.m.). Według niemieckiej literatury, pierwsze krucyfiksy stały tam już na początku XVII wieku i najprawdopodobniej były wykonane z kamienia. Obecne są drewniane. Dodatkowo na zboczu znajdowała się szubienica, po której nie ma teraz śladu. Góra Trzech Krzyży jest bez wątpienia ciekawym punktem widokowym, które warto odwiedzić będą w okolicy.